

Die Heimatkirche

Glaube und Kultur in Schlesien / Wiara i kultura na Śląsku

Nr. 3 (2020) 157

Wallfahrt der Nationalen und Ethnischen Minderheiten im Bistum Oppeln im historischen Rückblick

Eine Entscheidung, die bis heute hält

Dank für den Glauben, die Heimat und den Frieden. Bitte für die Opfer des Krieges

Pielgrzymka mniejszości narodowych i etnicznych w Diecezji Opolskiej w spojrzeniu historycznym

Decyzja, która przetrwała do dziś

Podziękowanie za dar wiary, Heimatu i pokoju. Prośba za ofiary wojny

Die 25. Wallfahrt der Nationalen und Ethnischen Minderheiten im Corona-Virus-Jahr etwas anders

Wegweisende Worte des Bischofs von Oppeln Andrzej Czaja

Gott der Liebe und des Friedens sei mit euch Allen!

25. Pielgrzymka Mniejszości Narodowych i Etnicznych w roku koronawirusa nieco inna

Znaczące słowa ks. Biskupa Andrzeja Czai

Bóg miłości i pokoju niech będzie z wami wszystkimi!

Kirche der Hl. Anna in Rosenberg.
Foto: P. Niemiec

Wallfahrt der Nationalen und Ethnischen Minderheiten im historischen Rückblick Pielgrzymka mniejszości narodowych i etnicznych w spojrzeniu historycznym

Die Pandemie wirkt sich auf das öffentliche Leben der Menschen in fast allen Bereichen einschränkend aus. Im Jahr 2020 sollte die 25. Wallfahrt der Minderheiten auf dem St. Annaberg stattfinden. Dem ist nicht so gewesen. Um die Infektionsgefahr nicht zu erhöhen, hat man auf eine große Begegnung am „Berg des vertrauensvollen Gebetes“ verzichtet und den Festgottesdienst nach Oppeln in die Hl. Kreuz Kathedrale verlegt. Einige der Gläubigen, die immer zu der Wallfahrt kamen, waren etwas traurig. Die neue Herausforderung führte jedoch zu einer sehr versöhnlichen und aufbauenden Lösung. Diese wird im nächsten Heft 3 (2020) der *Heimatkirche* dargestellt. Hier widmen wir uns dem Ursprung der Minderheitenwallfahrt.

Pandemia oddziałuje na życie publiczne ograniczając niemal we wszystkich jego obszarach. W 2020 r. miała się odbyć 25. Pielgrzymka Mniejszości na Górze św. Anny. Tak się jednak nie stało. Aby nie doprowadzać do wzrostu infekcji, zrezygnowano z wielkiego spotkania na „Gó-

rze ufnej modlitwy” i przeniesiono Mszę św. Jubileuszową do katedry św. Krzyża w Opolu. Niektórzy wierni, uczestniczący co roku w pielgrzymce, byli niepokieszeni. Nowe wyzwanie doprowadziło jednak do bardzo zadawalającego i budującego rozwiązania. Zostanie ono przedstawione w następnym numerze 3 (2020) pisma *Die Heimatkirche*. W tym miejscu zwrócimy uwagę na początki kształtowania się Pielgrzymki Mniejszości.

Die ersten Wallfahrten 1995

Die Wallfahrten der Deutschen in Polen nach der Wende von 1989 haben ihren Beginn nicht vor 25 Jahren am St. Annaberg gehabt, sondern, experimentell, fingen sie schon ein Jahr früher an. Im Jahre 1995 fanden zwei Wallfahrten statt: am 14. Mai in der St. Anna Kirche in Rosenberg und am 15. Oktober in der Hl. Kreuz Kirche bei Groß Peterwitz, unweit von Ratibor. Zum Motto wurden die Sätze gewählt: „Dank für 50 Jahre Glauben, Heimat und Frieden. Bitte für die Opfer des Krieges“. Als Gastgeber der Wallfahrt in Rosenberg hat Prälat Zbigniew Donarski die Pilger empfangen. Hauptzelebrant war Pfr. Joachim Waloszek, Rektor des Priesterseminars in Oppeln, die Predigt hielt Prälat Wolfgang Globisch, die Gesänge und die nach der Hl. Messe angesetzte Gebetstunde für alle Opfer des 2. Weltkrieges leitete Pfr. Peter Tarlinski von der Theologischen Fakultät der Universität Oppeln. An der Wallfahrt nahm das Blassorchester aus Groß Borek,

der Chor aus Tworog und der Organist Henryk Hober aus Rosenberg teil. Dieses Ereignis hat erstaunlich viele Pilger zusammengebracht, die mit Begeisterung dabei waren. Das konnte man der innigen Intensität der Gebete und Gesänge entnehmen.

Gastgeber der Wallfahrt an der Hl. Kreuz Kirche bei Peterwitz war Prälat Ludwig Dziech (1930-2008). Schon 1991 hat er Gebete, Lieder und Lesungen aus der Bibel in deutscher und tschechischer (mährischer) Sprache an dieser Pilgerstätte eingeführt. Zu der Wallfahrt im Jahr 1995 versammelten sich sehr viele Pilger und die Begeisterung war die gleiche wie in Rosenberg. Beim Gottesdienst sangen die Chöre aus Ilmenau, Plania und Krawarn. Hauptzelebrant der Hl. Messe war Prälat L. Dziech, die Predigt hielt Prälat W. Globisch und die Gedenkstunde für die Opfer des Krieges leitete Pfr. P. Tarlinski. In dem Informationsblatt, welches Prälat Globisch von der Seelsorge der Minderheitengruppen

Hl. Kreuz Kirche in Gr. Peterwitz. Foto: Archiv

Figur der Hl. Anna in Rosenberg.
Foto: M. Antkowiak

in der Diözese Opoln verschickt hatte, ist zu lesen: „Herzlich lade ich die Priester und Dözesanen zugleich die Deutsch-, Polnisch- und Mährischsprachigen in die Hl. Kreuz Kirche von Groß Peterwitz ein. Nach 50 Jahren seit dem Kriegsende ist die Zeit reif, um die ehrwürdige, schlesische Tradition der mehrsprachigen Wallfahrten wieder aufzunehmen.“

Pierwsze pielgrzymki w 1995 r.

Pielgrzymki Niemców w Polsce po przełomie 1989 r. nie miały swego początku przed 25 laty na Górze św. Anny, lecz, eksperymentalnie, przeprowadzone zostały rok wcześniej. W 1995 r. odbyły się dwie pielgrzymki: 14 maja do św. Anny w Oleśnie oraz 15 października do kościoła św. Krzyża w Pietrowicach Wielkich, niedaleko Raciborza. Jako motto wybrane zostały zdania: „Podziękowanie za 50 lat zachowania wiary, Heimatu i pokoju. Prośba za ofiary wojny”. Gospodarzem pielgrzymki był ks. Prałat Zbigniew Donarski. Mszy św. przewodniczył ks. Joachim Waloszek, Rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Opolu, kazanie wygłosił ks. Prałat Wolfgang Globisch, śpiewy oraz godzinę pamięci o ofiarach wojny poprowadził ks. Piotr Tarlinski z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. W pielgrzymce uczestniczyła orkiestra dęta z Borek Wielkich, śpiewał chór z Tworoga, a przy organach zasiadał Henryk Hober z Olesna. Pielgrzymka ta zgromadziła zadziwiająco wielu pątników, którzy uczestniczyli w niej z entuzjazmem. Można to było rozpoznać po ich intensywnym, wewnętrznym zaangażowaniu w modlitwy i śpiewy.

Gospodarzem pielgrzymki w kościele św. Krzyża niedaleko Pietrowic był ks. Prałat Ludwik Dziech (1930-2008). Już w 1991 r. wprowadził on w tej świątyni modlitwy, pieśni i czytania biblijne w języku czeskim (morawskim) i niemieckim. Na pielgrzymkę w 1995 r. przybyła wielka rzesza wiernych, a entuzjazm był taki sam jak w Oleśnie. Podczas Eucharystii śpiewały chóry z Ilmenau, Planii i Krowiarek. Mszy św. przewodniczył ks. L. Dziech, kazanie wygłosił ks. W. Globisch, a godzinę pa-

mięci o ofiarach wojny poprowadził ks. P. Tarlinski. W informacji wystanej przez ks. Prałata Globischa w imieniu Duszpasterstwa Grup Mniejszościowych w Diecezji Opolskiej, znajdujemy słowa: „Serdecznie zapraszam kapłanów i diecezjan zarówno niemiecko-, polsko- i morawskojęzycznych do kościoła pątniczego p.w. Krzyża św. w Pietrowicach. W 50 lat po zakończeniu wojny dojrzał już czas, aby wznowić czcigodną, śląską tradycję pielgrzymek wielojęzycznych”.

Innenraum der Hl. Kreuz Kirche in Gr. Peterwitz. Foto: Archiv

St. Annaberg – 1996

Ein Jahr nach den Wallfahrten in Rosenberg und Groß Peterwitz trafen sich die Pilger deutscher Sprache am St. Annaberg am 2. Juni 1996. Dies war die erste Begegnung dieser Art nach dem das Nazi-Regime am 19. Juni 1941 das dortige Kloster besetzt, die Franziskaner verbannt und die Wallfahrten verboten hatte. Nach dem Kriegsende, kehrten die Patres am 19. Juni 1945 auf den Annaberg zurück. Die Wallfahrten wurden neu belebt, jedoch nur in polnischer Sprache. Somit war die Wallfahrt von 1996, die auf Deutsch und Polnisch gefeiert wurde, ein historischer Durchbruch. Die Pilger hat der damalige Guardian des Klosters am Annaberg Pater Kapistran Eberhard Martzall OFM willkommen geheißen. Er sagte: „Ich darf sie alle herzlich begrüßen. Ich grüße die deutsche Volksgruppe, unsere polnischen Brüder und Schwestern, die Vertreter der ukrainischen Volksgruppe, alle Wallfahrer aus Tschechien sowie die Vertreter der Roma. Am Fest der Heiligen Dreifaltigkeit sind wir auf dem Heiligen Berg zusammen gekommen, um in den traditionellen Sprachen dieses Landes Gott und dem Erbe unserer Väter die Treue zu

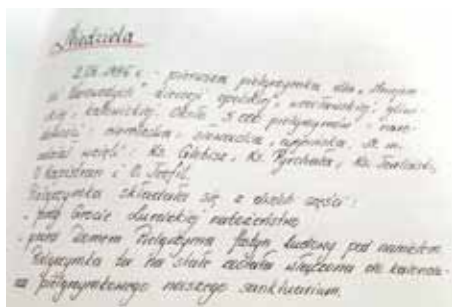
bekunden! Möge unser gemeinsames Gebet, unser gemeinsamer Gesang, das Wort Gottes, wenn auch in verschiedenen Sprachen, dazu beitragen, dass wir uns immer besser verstehen, in Frieden das Land aufbauen und Gott mit der Heiligen Anna loben und preisen“.

Góra św. Anny – 1996 r.

W rok po pielgrzymkach w Oleśnie i Pietrowicach Wielkich, pątnicy języka niemieckiego spotkali się na Górze św. Anny 2. Czerwca 1996 r. Było to pierwsze takie zgromadzenie od czasów gdy 19 czerwca 1941 r. reżim nazistowski zajął klasztor, wypędził franciszkanów i zakazał pielgrzymek. Po zakończeniu wojny, ojcowie powrócili na Górę św. Anny. Wznowiono obchody religijne, ale tylko w języku polskim. Tym samym pielgrzymka z 1996 r., która przebiegała w języku niemieckim i polskim, stała się przetomem o znaczeniu historycznym. Pątników powitał ówczesny gwardian klasztoru O. Kapistran Eberhard Martzall OFM. Do zgromadzonych powiedział: „Serdecznie witam wszystkich. Witam Mniejszość Niemiecką, witam naszych polskich braci i siostry, przedstawiciele mniejszości ukraińskiej, pielgrzymów z Czech oraz Lud Romów. W uroczystość Trójcy Przenajświętszej zebraliśmy się na >Świętej Górze<, aby w tradycyjnych językach tej krainy wyznać naszą wierność Bogu i dziedzictwu naszych Ojców. Niech nasza wspólna modlitwa, nasz wspólny śpiew, Słowo Boże, mimo, że w różnych językach, staną się ważnym przyczynkiem do tego, żebyśmy się lepiej rozumieli, budowali ten kraj w pokoju i wielbili Boga razem ze św. Anną.”

Die Basilika in St. Annaberg. Foto: Archiv

Eintrag in der Chronik von St. Annaberg. Foto: Archiv

Erfüllte Sehnsucht

Wie der Eintrag in die Chronik vom St. Annaberg besagt, war das die erste Wallfahrt für die nationalen Minderheiten aus den Bistümern Gleiwitz, Kattowitz, Oppeln und Breslau. Am 2. Juni 1996 sind etwa 5.000 Pilger zusammengekommen. Die Wallfahrt leitete Prälat Wolfgang Globisch, Hauptzelebrant war der Apostolische Protonotar Paul Pyrchalla, die Predigt hielt Pfr. Peter Tarlinski, an der Orgel wirkte Pater Teofil Gerard Wyleżoń OFM (1931-2000), die Chöre leitete Joachim Konsek und das Blassorchester Bruder Christoph OFM. In der Predigt, die auf Deutsch vorgetragen wurde mit einer Zusammenfassung in Polnisch, betonte Pfr. P. Tarlinski: „Christus ist mitten unter uns und wir danken IHM für diese Stunden, in denen wir als EIN Volk Gottes zusammen sein können und dürfen. Viele unserer Großeltern und Eltern haben mit Sehnsucht auf diesen Tag gewartet, an dem sie in der Liturgie deutsch singen und beten konnten, und sind mit ihren Hoffnungen gestorben. Für uns gingen die Erwartungen in Erfüllung.“

Gott sei Dank dafür! Und vielen Menschen guten Willens ebenso! In Oberschlesien, dem multikulturellen >Kleineuropa des gelebten Alltags<, hat die Kirche in der Vergangenheit die Einheimischen wie die Dazugekommenen in ihrer jeweiligen Muttersprache vorbehaltlos betreut. Sie half den Menschen ihre kulturelle Identität als Deutsche, Polen und Tschechen zu leben. Es sei zu hoffen, dass dies auch in unseren Zeiten so werden wird. In Christus ist unsere Einheit in Vielfalt möglich. Er bewegt uns zum Miteinandergehen und Miteinanderwirken. Christus stärkt uns, wenn die Nächstenliebe in uns brüchig wird. Daher möge das Motto unserer Wallfahrt: >Treu zu Christus und dem Erbe der Väter< ein Wegweiser für unsere Zukunft sein!

Minderheitenwallfahrt am St. Annaberg. Foto: Archiv

Spełniona tęsknota

Jak głosi zapis w kronice z Góry św. Anny, była to pierwsza pielgrzymka mniejszości narodowych z dziejezi gliwickiej, katowickiej, opolskiej i wrocławskiej. Dnia 2 czerwca 1996 r. obecnych było blisko 5 000 pątników. Pielgrzymkę prowadził ks. Pratał Wolfgang Globisch, Mszy św.

przewodniczył ks. Infutat Paweł Pyrchalla, kazanie wygłosił ks. Piotr Tarlinski, przy organach zasiadł O. Teofil Gerard Wyleżoń OFM (1931-2000), chórami dyrygował Joachim Konsek, a orkiestrą dętą Brat Krzysztof OFM. W kazaniu, które głoszone było w języku niemieckim ze streszczeniem w języku polskim, ks. P. Tarlinski podkreślił, że: „Chrystus jest pomiędzy nami, a my dziękujemy mu za te godziny, w których możemy być razem jednym ludem Bożym. Wiele naszych babć i dziadków, wielu naszych rodziców, z tęsknotą czekało na ten dzień, w którym będą mogli w liturgii modlić się i śpiewać po niemiecku, lecz nie doczekali tej chwili i zmarli razem ze swoimi nadziejami. Nasze oczekiwania zostały spełnione. Bogu niech będą dzięki! Jak i wszystkim ludziom dobrej woli! Na Górnym Śląsku, w wielokulturowej >Małej Europie życia codziennego<, Kościół opiekował się ludnością rodzimą oraz wszystkimi, którzy się tu sprowadzali, w ich języku ojczystym. Pomagał im w ten sposób zachować swoją tożsamość kulturową niemiecką, polską czy czeską (morawską). Należy ufać, że będzie tak również w naszych czasach. W Chrystusie międzyludzka jedność w wielości jest możliwa. On pobudza nas do wspólnego wchodzenia w dzieje i do współdziałania. Chrystus nas umacnia, gdy kruszy się nasza miłość bliźniego. Dlatego, niech motto tej pielgrzymki: >Wierność Chrystusowi i dziedzictwu Ojców<, stanie się drogowskazem dla naszej przyszłości!”

Die 25. Wallfahrt der Nationalen und Ethnischen Minderheiten im Corona-Virus-Jahr etwas anders

25. Pielgrzymka Mniejszości Narodowych i Etnicznych w roku koronawirusa nieco inna

Die Corona-Virus-Pandemie, welche sich in Europa seit Januar 2020 ausbreitet und durch diese in Polen seit dem 14. März die Einschränkungen im öffentlichen Leben offiziell eingetreten sind, hat die Lage auch

für die Religionen, darunter die Christen, sehr erschwert. Die Zahl der Besucher von Gottesdiensten wurde stark beschränkt und größere Versammlungen, wie etwa Prozessionen, Wallfahrten und Beerdigungen mit

mehreren Teilnehmern, wurden untersagt. In diesem Zusammenhang konnten die Wallfahrten der Deutschen Minderheit in Schlesien nur in einem kleineren Rahmen durchgeführt werden.

25. Wallfahrt der Minderheiten. Von rechts nach links: Bischof A. Czaja, Diakon M. Dziony, Dompropst W. Klinger, Bischofsvikar P. Tarlinski. Foto: R. Urban – VdG Medien

Pandemia koronawirusa, która w Europie rozprzestrzeniła się od stycznia 2020 r. i przyczyniła się w Polsce do ograniczeń wprowadzonych w życiu publicznym z dniem 14 marca, spowodowała trudną sytuację również dla wyznawców różnych religii, w tym także dla chrześcijan. Liczba uczestników we Mszach św. i nabożeństwach została mocno ograniczona, a większe zgromadzenia, jak np. procesje, pielgrzymki czy uroczystości pogrzebowe z udziałem więcej niż pięciu osób, zostały zabronione. W tym kontekście pielgrzymki Mniejszości Niemieckiej można było przeprowadzić jedynie w ograniczonym zakresie.

Sonntag, den 7. Juni 2020

Am Sonntag, dem 7. Juni 2020, sollte am St. Annaberg die 25. Wallfahrt der Nationalen und Ethnischen Minderheiten stattfinden. Ein Jubiläum, welches gediegen und feierlich begangen werden sollte. Durchschnittlich kommen an diesem Tag zu der Hl. Anna auf den schlesischen „Berg des hoffnungsvollen Gebetes“ etwa 3.500 Pilgerinnen und Pilger. In der Zeit der Bedrohung durch die Infizierung mit dem Virus konnte eine so große Zusammenkunft von Menschen nicht verantwortet werden, und die Wallfahrt wurde abgesagt. Auf der Suche nach entsprechenden Lösungen für die Jubiläumsfeier wählte man die Hl. Kreuz Kathedrale zu Opoln. Zwei Gründe sprachen dafür. Zum einen, ist diese die Hauptkirche des Bistums Opoln, in dem die meisten Deutschen in Polen leben und auch das Volk Roma beheimatet ist. Zum anderen, überträgt das Polnische Fernsehen im dritten Programm (TVP3)

von dort regelmäßig die Heilige Messe am Sonntag um 9.00 Uhr. Sie wird normalerweise in polnischer Sprache zelebriert. Am Wallfahrtssonntag hat das polnische Fernsehen eine Ausnahme zugelassen und den Festgottesdienst in deutscher Sprache gesendet.

Niedziela, 7 czerwca 2020

W niedzielę 7 czerwca 2020 r. miała się odbyć 25. Pielgrzymka Mniejszości Narodowych i Etnicznych na Górę św. Anny, jubileusz, który zamierzano obchodzić szczególnie uroczysto. Przeciętnie w tym dniu do św. Anny na śląską „górną ufnej modlitwy” przybywa ok. 3 500 pątników. W czasach zagrożenia infekcją wirusową, w duchu odpowiedzialności za życie i zdrowie ludzkie, nie można było przyzwolić na zgromadzenie się w jednym miejscu tak wielkiej grupy osób. W poszukiwaniu stosownych rozwiązań do przeprowadzenia uroczystości jubileuszowych wybrano katedrę w Opolu. Dwie okoliczności przemawiały za tym miejscem. Po pierwsze, jest ona głównym kościołem diecezji opolskiej, w której żyje najwięcej Niemców w Polsce i zamieszkiwany jest lud Romów. Po drugie, telewizja polska w trzecim programie regionalnym (TVP3) transmituje z katedry opolskiej niedzielą Mszę św. w języku polskim o godz. 9.00. W dniu pielgrzymki postanowiono wyjątkowo transmitować uroczystą Eucharystię sprawowaną po niemiecku.

Nach 30 Jahren

Nach über 30 Jahren, seit der Versöhnungsmesse in Kreisau (12.11.1989), hat erneut eine Übertragung der deutschen Messe im öffentlichen Fernsehen Polens stattgefunden. Dank dieser Maßnahme

250 Pilger zur Wallfahrt. Foto: VdG-Medien

Das Fernsehen TVP-3 Opole. Foto: Archiv

hatten viel mehr Menschen Zugang zu dem Jubiläumsgottesdienst, als es sich sonst in der Lourdes-Grotte am St. Annaberg versammelt hätten. In der Kathedrale konnten sich nur 250 Menschen einfinden. Die Botschaft der Wallfahrt war und ist eindeutig: *Gott der Liebe und des Friedens sei mit euch!* (2 Kor 13,11). Diese hat der Hauptzelebriant, der Opper Bischof Andrzej Czaja, in seiner Predigt vertieft dargelegt. Die Zukunft kann nur dann gelingen wenn die Gegenwart von einer gegenseitigen Hochachtung und freundlicher Zusammenarbeit zwischen der polnischen Mehrheit und den Nationalen und Ethnischen Minderheiten, darunter den Deutschen und dem Volk Roma, geprägt wird.

Po 30 latach

Po ponad 30 latach od Mszy św. pojednania w Krzyżowej (12.11.1989 r.), telewizja publiczna w Polsce ponownie transmitowała celebrację eucharystyczną w języku niemieckim. Dzięki temu przedsięwzięciu w uroczystościach jubileuszowych mogło uczestniczyć o wiele więcej wiernych, niż tych, którzy przybyliby do Groty Lurdzkiej na Górę św. Anny. Do katedry opolskiej mogło wejść tylko 250 osób. Przesłanie pielgrzymki było i jest jednoznaczne: *Bóg miłości i pokoju niech będzie z wami!* (2 Kor 13,11). Główny celebrans, ordynariusz opolski ks. biskup Andrzej Czaja, pogłębił w swym kazaniu wymowę tego motta. Przyszłość może być tylko wtedy pomyślna, gdy codzienność kształtowana będzie w oparciu o wzajemny szacunek i przyjazną współpracę między większością polską oraz mniejszościami narodowymi i etnicznymi na terenie Rzeczypospolitej, w tym z Niemcami i ludem Romów.

Versöhnung und Friede

In seiner Predigt sagte der Oppelner Bischof Andreas Czaja: Am St. Annaberg, am 21. Juni 1983 betonte der Heilige Papst Johannes Paul II., dass unsere Schlesische Erde eine vielfältige Versöhnung ständig nötig hat: Mit Gott und unter uns. Heute, angesichts der vielen Spaltungen sehen wir noch deutlicher, wie wichtig diese Aufgabe in unserem ganzen Vaterland und generell in Europa und der Welt ist. Unser heiliger Landsmann hat uns deutlich zu verstehen gegeben, dass die Grundlage für eine Versöhnung, für den Aufbau der Einheit und des Friedens die Achtung der Nationalen und Ethnischen Minderheiten ist. Direkt hat der das in seiner Neujahrs-Botschaft von 1989, die er an die Menschen guten Willens richtete, zum Ausdruck gebracht: „Um Frieden zu schaffen – Minderheiten achten“. Dort befinden sich seine sehr wichtigen Worte darüber, dass die Minderheiten das Recht auf Existenz und auf das Bewahren und die Entfaltung der eigenen Kultur haben. Dies bezieht sich besonders auf die eigene Bildung, eigene Medien, eigene Feste und Erinnerung-Tage, eigene Traditionen und Bräuche, eigene wissenschaftliche und kulturelle Zentren. Den Nationalen und Ethnischen Minderheiten sollten solche Rechte garantiert werden, wie sie auch die Mehrheit hat; nicht mehr aber auch nicht weniger.

Bischof A. Czaja. Foto: VdG-Medien

Pojednanie i pokój

Właśnie na Górze św. Anny 21 czerwca 1983 roku św. papież Jan Paweł II wyraźnie podkreślił, że nasza Ziemia Śląska wciąż potrzebuje wielorakiego pojednania, z Bogiem i między nami. Dziś w sytuacji wielu podziałów, widzimy jeszcze lepiej jak to zadanie jest ciągle aktualne w ca-

łej naszej Ojczyźnie i w ogóle w Europie i świecie. Nasz święty Rodak dał nam też wyraźnie do zrozumienia, że warunkiem pojednania, budowania jedności i pokoju jest poszanowanie i ochrona mniejszości narodowych i etnicznych. Wprost mówił o tym w 1989 roku, do wszystkich ludzi dobrej woli, w noworocznym orędziu pt.: *Poszanowanie mniejszości warunkiem pokoju*. Zapisał bardzo ważne słowa, że Mniejszości Narodowe i Etniczne mają prawo do istnienia oraz do zachowania i rozwijania własnej kultury. Dotyczy to w sposób szczególny prawa do własnego szkolnictwa, do mediów, do obchodzenia świąt i upamiętnień, do kultywowania własnych tradycji i zwyczajów, prowadzenia centrów badań naukowych i działań kulturowych. Mniejszościom należy zagwarantować prawa takie, jakie ma większość – nie poszerzone, ale też nie umniejszone.

Bereicherung

Bisher ist es den Minderheiten gelungen – sprach der Oppelner Bischof – fruchtbar viele Rechte zu nutzen. Imponierend ist die Arbeit von Vertretern der Deutschen Minderheit in den Strukturen der Selbstverwaltung, die allen Einwohnern unserer Region fürsorglich dient. Bewundernswert sind die kulturellen Errungenschaften, die besonders sichtbar sind bei dem Deutschen Kulturfestival in Breslau – alle drei Jahre. Es genügt in das „Wochenblatt“ – die Zeitschrift der Deutschen in Polen – zu schauen, um auf dem Laufenden zu sein und das Engagement der Deutschen für ihre Kultur und die deutsch-polnischen Versöhnung zu sehen. Diese positive Entwicklung ist auch beidem Volk Roma zu verzeichnen, das in den vergangenen Jahrzehnten deutlich seine Aktivitäten im Bereich der Bildung und Kultur gesteigert hat. Das freut und diese Tätigkeiten sollte man ohne Befürchtungen entfalten. In ihnen gibt es keine Bedrohung für die Mehrheit; sie sind eine Bereicherung unseres gemeinsamen Lebens. Die Minderheiten sind keine Gefahr für die Mehrheit – sondern ihre Bereicherung. Daher: „Gott der Liebe und des Friedens sei mit euch Allen!“

Ubogacenie

Obecnie z wielu praw Mniejszości Narodowe i Etniczne już korzystają. Impo-nująca jest praca członków Mniejszości Niemieckiej w samorządach lokalnych, która służy dobru wszystkich mieszkańców naszej ziemi. Godne uznania są osiągnięcia kulturalne, które przybliżyła nam zwłaszcza Festiwal Kultury Niemieckiej odbywający się co 3 lata we Wrocławiu. Sięgając po „Wochenblatt“ – tygodnik wydawany przez Mniejszość Niemiecką w Polsce – można na bieżąco śledzić owoce pracy i zaangażowania społeczności niemieckiej we własną kulturę, jak i w pojednanie polsko-niemieckie. To samo dotyczy ludu Roma – który w minionych dziesięcioleciach wyraźnie rozbudował swoją aktywność kulturową i edukacyjną. To cieszy i te aktywności trzeba rozwijać, bez obaw. Nie ma w nich bowiem żadnego zagrożenia dla większości; są ubogaceniem naszego wspólnego życia i rozwoju. Mniejszości nie są dla większości zagrożeniem – lecz ubogaceniem. Dlatego „*Bóg miłości i pokoju niech będzie ze wszystkimi!*“

Nationalismus meiden

Bischof A. Czaja betonte: Wenn wir die Pracht der Kommunion und Einheit in Gott betrachten, können wir den unterschiedlichen Formen der Diskriminierung, des Hasses, der Verachtung und Missachtung der menschlichen Würde und Einschränkung der Menschenrechte NICHT zustimmen. Es kann keine Billigung für Erniedrigung und Marginalisierung von gesellschaftlichen Gruppen aus ethnischen, nationalen, religiösen bzw. kulturellen Gründen geben. Alle müssen wir uns vor Nationalismus und Rassismus schützen sowohl im privaten als

auch im gesellschaftlichen Leben. Umso mehr noch wir Christen!

Wystrzegać się nacjonalizmu

Oczywiście, mając na względzie piękno komunii i jedności w Bogu, nie możemy się godzić na jakąkolwiek formę dyskryminacji, nienawiści, pogardy, deptania godności i ograniczania praw człowieka. Nie może być przyzwolenia na poniżanie i marginalizowanie grup społecznych na tle rasowym, etnicznym, narodowym, religijnym lub kulturowym. Wszyscy musimy się wystrzegać nacjonalizmu czy rasizmu w życiu prywatnym i publicznym. Tym bardziej my chrześcijanie!

Wallfahrt der Minderheiten. Foto: VdG-Medien

Den Glaubenden dienen

Zu den sehr wichtigen Haltungen in der Seelsorge gehören Besonnenheit und Hochachtung. Dank ihnen werden in vielen Pfarreien unserer Diözese regulär die Heiligen Messen in deutscher Sprache gefeiert – die liturgisch gut vorbereitet sind mit beachtlicher Teilnahme der Gläubigen. Daher wende ich mich an die Pfarrer und die Pfarrgemeinden mit der Bitte, die pastorale Betreuung der Minderheiten fortzusetzen und diese dort einzuführen wo sie möglicherweise voreilig eingestellt wurde. Die Minderheiten ermutige ich zum Beleben der inneren Glaubensdynamik, damit die eigene kulturelle Identität mit dem Vertrauen auf den Drei-Einigen Gott verbunden wird. Stützt eure Zukunft auf die Eucharistie und das Evangelium, auf die Tradition des Glaubens euer Vorfahren, auf die Zusammenarbeit mit der Mehrheit, auf die eigene christliche und kulturelle Identität – die offen ist auf Gott und den anderen Menschen. Und: „Gott der Liebe und des Friedens sei mit euch Allen!“

Vor dem Gnadenbild der Gottesmutter von Oppeln. Foto: VdG-Medien

Stużyć wierzącym

Bardzo ważną postawą duszpasterską jest rozważa i szacunek. To dzięki niej są w naszej diecezji regularnie sprawowane w wielu parafiach Msze św. w języku niemieckim – dobrze ukształtowane liturgicznie, przy nie małym udziale wiernych. Zwracam się więc z prośbą do Księży Proboszczów oraz wspólnot parafialnych o kontynuowanie tej opieki pastoralnej nad mniejszościami i przywrócenie jej tam, gdzie została być może zbyt pochopnie zaniechana. Mniejszości zaś zachęcam do ożywienia wewnętrznej dynamiki wiary, do tego, aby swoją tożsamość kulturową łączyły z zaufaniem Trójjedynemu Bogu. Opierajcie swoją przyszłość na Eucharystii i Ewangelii, na tradycji wiary ojców i współpracy z większością, na chrześcijańskiej i kulturowej tożsamości własnej – otwartej na Boga i drugiego człowieka. *„Bóg miłości i pokoju niech będzie z wami wszystkimi!”*

Unterwegs auf Gott zu

Die Deutsche Minderheit hat nach der Wende von 1989 neben der zentralen Wallfahrt auf dem St. Annaberg auch weitere Wallfahrten zu den schlesischen Heiligtümern belebt. Am zweiten Sonntag im Juli (12.07.2020) fand zum wiederholten Mal die Pilgermesse in Wartha (Bardo Śl.) statt. Als Hauptzelebrant und Prediger hielt die Hl. Messe Professor Hubertus R. Drobner aus Paderborn. An der Wallfahrt nach Albendorf (Wambierzyce) am zweiten Sonntag im August (09.08.2020) nahm der Bischof von Görlitz Wolfgang Ipolt teil. Er leitete den Festgottesdienst und hielt die Predigt. Beide

Pilgermessen wurden per Internet vom Medien-Team des VdG übertragen. Durch die Lockdown-Lockerungen in der Corona-Virus-Pandemie, konnten an beiden Wallfahrten vor Ort hunderte von Gläubigen aus Ober- und Niederschlesien wie aus der Bundesrepublik Deutschland teilnehmen.

Basilika in Wartha / Bardo. Foto: Archiv

W drodze ku Bogu

Mniejszość Niemiecka po przetomiu z 1989 r. ożywiła nie tylko pielgrzymowanie na Górę św. Anny, lecz także do innych śląskich sanktuariów. W drugą niedzielę lipca (12.07.2020 r.) odprawiona została Msza św. dla pielgrzymów w Bardzie Śl. (Wartha). Głównym celebransem oraz kaznodzieją był ks. prof. Hubertus R. Drobner z Paderborn. W drugą niedzielę sierpnia (9.08.2020) w pielgrzymce do Wambierzyc (Albendorf) uczestniczył ks. biskup Wolfgang Ipolt, ordynariusz diecezji Görlitz (Niemcy). Przewodniczył on uroczystej liturgii eucharystycznej oraz wygłosił kazanie. Obie pielgrzymki były transmitowane za pośrednictwem łącz internetowych przez zespół medialny VdG. Rozluźnienie obostrzeń związanych z pandemicznym *lockdownem* sprawiło, że w obydwu pielgrzymkach uczestniczyło kilkuset pątników w sanktuariach na miejscu, którzy przybyli z Górnego i Dolnego Śląska oraz Republiki Federalnej Niemiec.

Neue Hoffnung für 2021

Zum Bedauern aller Wallfahrer konnten zwei Pilgerreisen im Jahr 2020 nicht stattfinden. Auf Grund der steigenden Zahl der Infektionen in Tschechien musste kurzfristig die „Wallfahrt der Nationen“ zum Heiligtum *Maria hilf* bei Zuckmantel (19.09.2020) abgesagt werden. In einem kleinen Rahmen wurde der Gottesdienst

vor dem Gnadenbild der Gottesmutter von der Immerwährenden Hilfe unter der Leitung vom Bischofsvikar Peter Tarlinski aus Oppeln gefeiert im Anliegen derer, die nach Tschechien nicht kommen konnten. Ebenfalls der Zunahme der Infizierten mit Covid-Sars-2 in Polen ist die Wallfahrt nach Trebnitz zur Hl. Hedwig zum Opfer gefallen. Sie wurde am 9. November 2019 neu eingeführt und versammelte am Grab der Patronin Schlesiens beinahe 500 Pil-

gerinnen und Pilger. Dies konnte im Jahr danach nicht fortgesetzt werden. Es sei zu hoffen, dass im Jahr 2021 alle diese Wallfahrten wie gewohnt und mit großer Zahl von Teilnehmerinnen und Teilnehmern stattfinden werden. Dazu sind Alle jetzt schon herzlich eingeladen!

Nowa nadzieja na 2021

Pielgrzymi z ubolewaniem przyjęli wiadomość o tym, że trzeba zrezygnować

z dwu wyjazdów do śląskich sanktuariów. Wskutek gwałtownie rosnącej liczby zakażeń koronawirusem w Czechach, diecezja opawsko-ostrowska musiała odwołać Pielgrzymkę Narodów do *Maria hilf* niedaleko Złatých Hor (Zuckmantel) zaplanowaną na 19 września. W małym gronie kilkunastu osób wikariusz biskupi ks. Piotr Tarlinski odprawił Mszę św. w kościele pątniczym Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w intencji tych, którzy nie mogli przybyć do Czech osobiście. Również z powodu wzrostu zakażeń wirusem Covid-Sars-2 w Polsce nie mogła się odbyć pielgrzymka do Trzebnicy. Wprowadzono ją na nowo 9 września 2019 r. Przy grobie św. Jądwigi, patronki Śląska, zgromadziło się wtedy blisko 500 uczestników. Należy mieć nadzieję, że w przyszłym roku 2021 wszystkie pielgrzymki będą się mogły odbyć przy licznych udziałach wiernych. Do udziału w nich już teraz wszyscy są jak najserdeczniej zaproszeni.

Worte des Lebens Słowa życia

Die Kirche auf dem Felsen

Als Jesus in das Gebiet von Cäsarea Philippi kam, fragte er seine Jünger und sprach: Für wen halten die Menschen den Menschensohn? Sie sagten: Die einen für Johannes den Täufer, andere für Elija, wieder andere für Jeremia oder sonst einen Propheten. Da sagte er zu ihnen: Ihr aber, für wen haltet ihr mich? Simon Petrus antwortete und sprach: Du bist der Christus, der Sohn des lebendigen Gottes! Jesus antwortete und sagte zu ihm: Selig bist du, Simon Barjona; denn nicht Fleisch und Blut haben dir das offenbart, sondern mein Vater im Himmel. Ich aber sage dir: Du bist Petrus und auf diesen Felsen werde ich meine Kirche bauen und die Pforten der Unterwelt werden sie nicht überwältigen. Ich werde dir die Schlüssel des Himmelreichs geben; was du auf Erden binden wirst, das wird im Himmel gebunden sein, und was du auf Erden lösen wirst, das wird im Himmel gelöst sein. (Mt 16,13-19)

Kościół na skale

Gdy Jezus przyszedł w okolice Cezarei Filipowej, pytał swych uczniów: «Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?» A oni odpowiedzieli: «Jedni za Jana Chrzciciela, inni za Eliasza, jeszcze inni za Jeremiasza albo za jednego z proroków». Jezus zapytał ich: «A wy za kogo Mnie uważacie?» Odpowiedział Szymon Piotr: «Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego». Na to Jezus mu rzekł: «Błogosławiony jesteś, Szymonie, synu Jony. Albowiem nie objawiły ci tego ciasto i krew, lecz Ojciec mój, który jest w niebie. Otóż i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr [czyli Skąta], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą. I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie». (Mt 16,13-19)

Impressum

Herausgeber: Seelsorge der Nationalen und Ethnischen Minderheiten im Bistum Oppeln

Redaktion: Pfr. Dr. Piotr Tarlinski

Mitarbeit: Dawid Bartoszek, ks. dk Marek Dziony, Marcin Kral, Aleksandra Kupczyk, Dominika Jurczyk-Ziaja

Adresse: ul. Szpitalna 7a, PL – 45-010 Opole

Telefon: 0048 77 44 11 336

E-Mail: sekretariat@cbje.pl

Gestaltung: Studio IMPRESO, Opole, im Auftrag von finalart design, Frankfurt a.M.

Der Druck wurde aus Mitteln des Konsulats der BRD in Oppeln gefördert.

Mit Finanzierung der Ausgabe:

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Druk: Wydawnictwo i Drukarnia
Świętego Krzyża